

ПРОФЕСОРУ ЯРОСЛАВУ ІВАНОВИЧУ ЖУПАНСЬКОМУ 70 ЛІТ

В червні 2004 року виповнилося 70 років від дня народження видатному українському географу, доктору географічних наук, професору, академіку академії наук вищої школи, академіку Української екологічної академії наук, заслуженому діячу освіти і науки України, дійсному члену наукового товариства ім. Т. Шевченка, завідувачу кафедри географії та картографії України Ярославу Івановичу Жупанському.

Народився 27 червня 1934 року в мальовничому передкарпатському куточку с. Перерові Коломийського району Івано-Франківської області. Після закінчення місцевої початкової школи та середньої школи у сусідньому селі Корни з відзнакою вступив на географічний факультет Чернівецького державного університету. Після закінчення університету з відзнакою у 1956 році вчителював

на Дрогобиччині у с. Нові Стрілила, працював начальником відділу Івано-Франківського статистичного управління. В 1964 році успішно захистив кандидатську дисертацію на тему "Географія промисловості Івано-Франківської області". В 1981 році захистив докторську дисертацію на тему "Дослідження виробничо-територіальних комплексів картографічним методом (проблеми, теорія, застосування)". З 1983 року – професор. Деканом географічного факультету був обраний в періоди з 1967-1973, 1982-1987 років, а у 1979-1982 рр. був деканом заочно-педагогічного факультету. Водночас завідував кафедрою економічної географії (1982-1983 рр.), кафедрою фізичної географії і картографії (1983-1990), у 1990 році заснував кафедру географії і картографії України, керівником якої був впродовж чотирнадцяти років.

Його наукові інтереси сформувалися навколо проблеми картографічного моделювання виробничо-територіальних комплексів і взагалі соціально-економічної картографії, географії промисловості, міграції населення і використання трудових ресурсів, географічного краєзнавства, історії географічної науки, дослідження історії географії в Україні, методики викладання географії у середній і вищій школі.

Науковий доробок професора Жупанського потребує окремого дослідження, але сьогодні переконливо можна стверджувати, що він є одним із провідних українських географів. Автор понад 300 наукових праць, в тому числі 23 монографій, підручників та посібників. Під його керівництвом захищено 12 кандидатських дисертацій; виступав офіційним опонентом на захистах 4 докторських та 18 кандидатських дисертацій. Автор 24 карт та 138 наукових статей. Член редколегій семи наукових журналів і збірників. Все це об'єктивно засвідчує формування наукової школи професора Ярослава Івановича Жупанського.

Делегат усіх з'їздів Українського географічного товариства (починаючи з другого), багатьох з'їздів всесоюзного географічного товариства, міжнародних, всеукраїнських наукових конференцій, він налагодив плідні наукові контакти з науковцями Росії, Грузії, Азербайджану, Узбекистану, Естонії, Латвії.

Нам, тернополянам особливо приємно вітати всіма шанованого ювіляра, оскільки його з колективом географів Тернопільського педагогічного університету пов'язує багато спільних

справ.

Ярослав Іванович для нас не тільки видатний вчений і організатор географічної науки, він є нашим старшим порадиником, мудрим вчителем, авторитетною і шанованою людиною. Ми часто задаємо собі питання: “Чому з чернівецьких колег-географів у тернополян саме з Ярославом Івановичем такі тісні і плідні контакти?” Бог і батьки наділили його унікальними людськими якостями – чуйністю, вмінням вислухати людину, налагодити відверте спілкування, цінити в людях простоту, щирість, надійність. Він прекрасний спаринг-партнер у всьому – в науковому диспуті, в експедиційному маршруті, в навчальній аудиторії, в колі колег-географів, друзів. Ярослав Іванович завжди випромінює тепло своєї душі, толерантний і виважений у судженнях, доброзичливий і чуйний, абсолютно контактний зі збалансованим почуттям гумору.

Жупанський Ярослав Іванович у 1994, 1997, 2002 роках був державним експертом географічної спеціальності нашого університету. Вміння виділяти основне, вагоме в роботі кафедр і факультету, бачити роль кожного і колективу в цілому – особливості стилю роботи пана Жупанського. Ярослав Іванович людина широкого світогляду, завжди цікавиться історією, культурою, природою краю. В поїздках по Тернопілля він відмічав високу духовну культуру населення, наслідування народним традиціям, збережену чудову природу. Неперевершений співбесідник, в компанії з яким цікаво, приємно, весело. Вміння у доступній простій формі донести важливе і доречне надане людям з амбасадорською душею. Він є бажаним послом славної Буковини у наших колективах.

Будучи ініціатором створення кафедри географії України Ярослав Іванович одним із перших підтримав проведення цією кафедрою Тернопільського державного педагогічного університету наукових семінарів, конференцій з краєзнавчо-географічної тематики. Активною особистою участю та колективу рідної кафедри він сприяв становленню не тільки нового напрямку географічних досліджень в Тернопільському педагогічному університеті, а й появи низки навчальних програм, нових курсів, спецкурсів з тематики українознавчих та краєзнавчих циклів підготовки фахівців.

Як член редколегії двох наукових часописів – Наукових записок ТНПУ. Серія: географія, та Історія Української географії він активну підтримку надає поряд із статтями відомих науковців, публікаціям молодих перспективних наукових кадрів: аспірантів, наукових співробітників, талановитих творчих студентів. Делегація географів Чернівецького національного університету є завжди представницькою на наукових форумах, надаючи організаторам належної науково-організаційної підтримки.

Як голова Спеціалізованої вченої ради по захисту кандидатських дисертацій професор Жупанський підтримав багатьох аспірантів і здобувачів нашого факультету при підготовці і поданні ними дисертаційних робіт до захисту. Його оцінки тієї чи іншої роботи є взірцем наукового безкомпромісного наставництва, піклування маститого науковця, вчителя про наукове сьогодні і майбуття вузівських кадрів.

Тернопільська географічна громада щиро вітає Ярослава Івановича Жупанського із 70-ти річним ювілеєм і бажає йому творчого довголіття на ниві географічної освіти, науки і просвітництва.

Редколегія наукового часопису